

Hírsugár

Hírsugár

79.

**Az ELFT
Sugárvédelmi Szakcsoportjának
tájékoztatója**

79. szám

2019. október

Hírsugár

Az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoportjának tájékoztatója

79. szám (2019. október)

ISSN 1417-8257

Felelős kiadó: Pesznyák Csilla, a Szakcsoport elnöke

Szerkesztők: C. Szabó István (felelős szerkesztő), Deme Sándor és Déri Zsolt

A Szakcsoport honlapja: <http://elftsv.hu/>.

A Sugárvédelem c. on-line folyóirat honlapja: <http://elftsv.hu/svonline/>

Facebook oldal: <https://www.facebook.com/elftsv>

A tartalom

EMLÉKEZTETŐ AZ ELFT SUGÁRVÉDELMI SZAKCSOPORT 2019. JÚNIUS 12-I VEZETŐSÉGI ÜLÉSÉRŐL.....	3
EMLÉKEZTETŐ AZ ELFT SUGÁRVÉDELMI SZAKCSOPORT 2019. SZEPTEMBER 4-I VEZETŐSÉGI ÜLÉSÉRŐL.....	7
VEZETŐSÉGI TAGOK ÉS ÁLLANDÓ MEGHÍVOTTAK 2019	11
SUGÁRVÉDELMI SEKCIÓ AZ ELFT MAGYAR FIZIKUS VÁNDORGYŰLÉSEN.....	13
KOBLINGER LÁSZLÓ†.....	15
KOBLACRA EMLÉKEZÜNK.....	15

A szerkesztést 2019. október 12-én zártuk le.

A Hírsugárba szánt cikkeket, híreket a felelős szerkesztőnek kérjük beküldeni cszaboi@npp

A Hírsugár összes eddigi száma és az aktuális szerzői indexe a Szakcsoport honlapján található

Rajzok: Déri Zsolt

Aki friss sugárvédelmi híreket szeretne kör e-mailben kapni, kérését Csige Istvánnak e-mailben jelezze (csige@atomki.hu). Közzététel kéréssel szintén hozzá lehet fordulni.

Postázási cím változását kérjük a következő címekre egyidejűleg bejelenteni:

ELFT Titkárság <elft@elft.hu>, C. Szabó István <cszaboi@npp.hu>

Herman Attila <hermana@npp.hu>

EMLÉKEZTETŐ AZ ELFT SUGÁRVÉDELMI SZAKCSOPORT 2019. JÚNIUS 12-I VEZETŐSÉGI ÜLÉSÉRŐL

Helyszín: OAH C épület -1. emeleti tárgyaló

Időpont: 2019. június 12. 13:00-tól

Jelen vannak: Déri Zsolt, Földi Anikó, Katona Tünde, Pázmándi Tamás, Pesznyák Csilla, Petrányi János, C. Szabó István, Szűcs László, Taba Gabriella, Vincze Árpád

Kimentette magát: Antus Andrea, Bujtás Tibor,

Az ülést Pesznyák Csilla vezette.

A vezetőség a következő napirendi pontokat tárgyalta.

1. Vezetőség megalakulása, feladatok meghatározása, döntés az állandó meghívottakról.

Előterjesztő: Pesznyák Csilla

A vezetőségi ülésre Pesznyák Csilla külön meghívta Vincze Árpádot, hogy a folyamatban lévő feladatokat gyorsan át tudjuk beszélni, kiemelten a Fizikus Vándorgyűlés program ismertetése céljából.

Állandó meghívottak kijelölése

Pesznyák Csilla állandó meghívottnak javasolja Vincze Árpádot.

Vincze Árpád továbbra is vállalja a Sugárvédelem Online szerkesztését.

Állandó meghívottként javasolta Deme Sándort, Solymosi Józsefet. Elek Richárdra is szükség lenne az orvosi vonatkozások tekintetében, valamint az ELFT-ből a titkárságról Kovács Bernadett és Pónya Melinda.

A vezetőség az állandó meghívottak személyeivel egyetértett.

Feladatok kiosztása:

Antus Andrea: IRPA + egyéb nemzetközi kapcsolatok

Pázmándi Tamás: EURADOS feladatok

C. Szabó István, Deme Sándor és Déri Zsolt: Hírsugár szerkesztés

Katona Tünde: PR, hírlevél és weboldal frissítés, Elek Richárd segítségével

Petrányi János: IRPA + ipari kapcsolatok

Földi Anikó: Középiskolások, Jogsabályok

Taba Gabriella és Pesznyák Csilla: Egészségügyi, orvosi fizikai vonatkozások

Bujtás Tibor: Ipari vonatkozások

Pónya Melinda: Gazdasági ügyek

Szűcs László: rendezvények szervezése, program összeállítás, metrológia szakterület, szabvány

Petrányi János vállalta, hogy segít a hajdúszoboszlói sugárvédelmi továbbképzésre jelentkezőknek e-mail cím létrehozásában a szakcsoport szerverén, és azok átirányítása a témafelelősök részére.

Vincze Árpád továbbra is marad az SV-online főszerkesztője, Pesznyák Csilla szerkesztője és Deme Sándor technikai szerkesztője

2. Elnöki tájékoztató a legutóbbi Vezetőségi ülés óta történt fontosabb eseményekről

Előterjesztő: Pesznyák Csilla

Sikeresen lezajlott a XLIV. Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyam, valamint a sugárvédelmi szakcsoport vezetőség választás Hajdúszoboszlón.

Megtartottuk a sugárvédelmi szakcsoport vezetőségének első alakuló gyűlését.

Pellet Sándort megkapta szakcsoportunktól az Orvosi Szakmai Kollégium tagozatai mellett működő Tanácsba jelölő, támogató levelet. A szakcsoport elvárja a tájékoztatást.

Elek Richárd a Magyar Orvosfizikai Társulattól (MOFT) kapott hasonlóan jelölő levelet.

Az ELFT háromévenként szervezett Magyar Fizikus Vándorgyűlése idén augusztus 21-24 között lesz Sopronban. Szakcsoportunk 6 előadással készül.

Antus Andrea kapott felkérő levelet Penelope Allisy-től, az EUTERP titkárától, aki a szakcsoport munkaprogramban való további részvételéről érdeklődött.

EUTERP: a sugárvédelmi képzés EU-n belüli harmonizálása.

Vincze Árpád átküldte a tagsági díjra vonatkozó információt. A tagsági díjat az ELFT fizeti.

Taba Gabriella: A szemdozimetriával kapcsolatban ki kellett tölteni egy kérdőívet, de nem volt világos, hogy a magyarországi helyzettel kapcsolatban kell-e másikat még elküldeni.

Pesznyák Csilla: A szemdozimetriai felmérés adatait országos szinten nem látjuk át.

C. Szabó István: Ki tudja, hogy hány sugárvédelemmel kapcsolatos civil szervezet van?

A sugárvédelemmel kapcsolatos civil szervezetek adatainak kigyűjtésére Taba Gabriella lett felkérve.

Pázmándi Tamás: Jó lenne egy fórumot összehozni a sugárvédelemmel kapcsolatos civil szervezetek részvételével.

Taba Gabriella: Az a tapasztalat, hogy nehéz összehozni az orvosokat.

A napokban (május 30-tól június 1-ig) volt a MONT (Magyar Orvostudományi Nukleáris Társaság) XXI. kongresszusa, szintén Hajdúszoboszlón. Pávics László lett a MONT új elnöke.

3. IRPA ügyek

Előterjesztő: Petrányi János

Volt pár bilaterális találkozó az osztrákokkal, a horvátokkal és a németekkel.

Született egy emlékeztető. Minden szervezettel kötni fogunk egy szerződést a vállalásokról. Csak szakmai támogatást adnak, anyagit nem.

Taba Gabriella megy a csehekhez. Petrányi János megadja kapcsolattartó személy nevét.

Hollandok szeretnék átutalni a rendezvényhez a pénzt. Petrányi János megadta a számlaszámot. Ha minden igaz, a pénz már meg is érkezett.

Az idén még kellene egy szervezői találkozót tartani. Javaslat egy vezetőségi ülést követően kellene az IRPA szervezői találkozót szervezni.

Október 28-án lesz a következő kétnapos európai IRPA vezetői találkozó. Tőlünk is kellene menni valakinek.

Cél a Scientific Committee megalakítása.

Pesznyák Csilla megpályázott egy NAÜ továbbképzést. Ha oda megy, akkor Petrányi János egyedül képviseli a szakcsoportot.

2022. május 30-tól június 2-ig

IRPA nemionizációs sugárzások szekciójához kellene-e valakit delegálni? Petrányi János átküldi az elérhetőségét.

Pesznyák Csilla: Nem tudjuk, hogy az ELFT tudja-e finanszírozni?

4. ELFT küldöttgyűlés

Előterjesztő: C. Szabó István és Taba Gabriella

2019 május 18-án 10 órakor az Eötvös Loránd Tudományegyetem északi épülettömb 062 Gróh termében (Budapest XI. Pázmány Péter sétány 1/A) ELFT küldöttgyűlés volt.

Szakcsoportunkat Antus Andrea, Taba Gabriella, Deme Sándor és C. Szabó István képviselte.

Egyik fő napirendi pontja volt a Főtitkári beszámoló benne a Társulat 2018. évi közhasznúsági jelentése és a Társulat 2019. évi költségterve elfogadása.

Másik az alapszabályzat módosítása.

Taba Gabriella ígéretet tett, hogy erről ír egy emlékeztetőt a Hírsugárba.

5. Hírsugár

Előterjesztő: C. Szabó István

Postán van a 78-as szám.

Ahogy jönnek az események és a cikkek, az idén még kb. 2 szám várható.

6. SV-online

Előterjesztő: Pesznyák Csilla

Lepkés cikk már fenn van.

Nívó díjasokat kell felkérni cikkek írására.

Radonos témában Szűcs László szeretne egy cikket megjelentetni.

Szűcs László összehasonlító radon mérésben vett részt.

Pesznyák Csilla: Homoki Zsolt írta, hogy a radon cselekvési tervet az EMMI elfogadta. Vincze Árpád szerint elegendő egy főt delegálni a megbeszélésre.

Szűcs László: A radon cselekvési tervnek van egy operatív része is, amelyikben sajnálatos módon a metrológiai rész nem szerepel.

Vincze Árpád átküldte a radon összemérés linkjét.

7. Fizikus Vándorgyűlés program

Előterjesztő: Vincze Árpád

Vincze Árpád tájékoztatása szerint minden részlet fenn van a honlapon. A résztvevőknek fel kell tölteni az absztraktot.

Jelentkezés elektronikusan történik, a regisztrációs díj 8000 Ft.

A sugárvédelmi szekció pénteken 11-től lesz ebédig. Reklámozni kellene, hogy minél többen legyenek.

Petrányi János javasolta Katona Tündének, hogy a Fizikus Vándorgyűlés linkjét fel kellene tenni a szakcsoport honlapjára.

Petrányi János: A honlapon az események külön oldalon jelennek meg, így lehet rá közvetlenül hivatkozni.

8. Egyebek

Pázmándi Tamás: Jövő héten lesz a PROCORAD a belső sugárterheléssel kapcsolatos találkozó Budapesten.

EURADOS 7-es munkacsoportjának Prágában lesz munkaülése.

Ha valakit érdekelnek a részletek, akkor Pázmándi Tamás átküldi az anyagot.

Az IM konferencia (a személyi dozimetriáról) április 19-24 között lesz. Jó lenne, ha nem ütközne a hajdúszoboszlói továbbképzéssel.

A vezetőségi ülések időpontjai a tervek szerint: szeptember 4., november 6. és december 6. (Sugárvédelmi Mikulás).

EMLÉKEZTETŐ AZ ELFT SUGÁRVÉDELMI SZAKCSOPORT 2019. SZEPTEMBER 4-I VEZETŐSÉGI ÜLÉSÉRŐL

Helyszín: OAH C épület -1. emeleti tárgyaló

Időpont: **2019. szeptember 04. 13:00-tól**

Jelen vannak: Déri Zsolt, Földi Anikó, Katona Tünde, Pázmándi Tamás, Pesznyák Csilla, Petrányi János, C. Szabó István, Szűcs László, Taba Gabriella, Antus Andrea, Bujtás Tibor, Kovács Bernadett

Kimentette magát: Deme Sándor, Elek Richárd, Vincze Árpád, Solymosi József, Pónya Melinda

Az ülést Pesznyák Csilla vezette.

A vezetőség a következő napirendi pontokat tárgyalta:

1. Tájékoztató a legutóbbi Vezetőségi ülés óta történt fontosabb eseményekről

Előterjesztő: Pesznyák Csilla

A vezetőségi ülés néma tiszteletadással emlékezett meg Koblinger Lászlóra, a szakcsoport korábbi elnökére és titkárára.

Pesznyák Csilla elmondta, hogy:

- A gyászmisén több tagtársunk részt vett.
- A szakcsoport nevében gyásztáviratot küldtünk a családnak.

2. Beszámoló a Fizikus Vándorgyűlésről

Előterjesztő: Pesznyák Csilla

Az ELFT háromévenként szervezett Magyar Fizikus Vándorgyűlésére 2019. augusztus 21–24 között került sor a Soproni Egyetem Lövérékben fekvő kampuszán. Szakcsoportunk 6 előadással készült.

Pesznyák Csilla beszámolt a tapasztalatokról:

- Az ELFT által szervezett Magyar Fizikus Vándorgyűlésen első alkalommal képviseltette magát a Sugárvédelmi Szakcsoport.
- A sugárvédelem szekcióban tartott előadásokat a vártnál nagyobb érdeklődés övezte.

Pesznyák Csilla javasolta és a vezetőség egyet értett vele, hogy az ELFT-vel, azon belül is az Elnökséggel intenzívebb, hatékonyabb kapcsolatot kell tartani és aktívabban részt venni a rendezvényeiken.

Ezt támasztja alá, hogy a tudományos munkáért Bozóky László-díjra felterjesztett tagtársunk nem kapta meg az életműdíjat. Az Elnökségben és a Díjbizottságban sem rendelkeztünk képviselővel, így nem tudtuk érvényesíteni érdekeinket.

A szakcsoport vezetősége felkérte Kovács Bernadettet, hogy a következő ELFT

elnökségi ülésen jelezze a Sugárvédelmi Szakcsoport felháborodását, javaslatának semmibe vételét.

3. IRPA ügyek

Előterjesztő: Petrányi János

2022. május 30-tól június 2-ig Budapest Kongresszusi Központ

- Az ELFT-hez megérkezett az előző IRPA konferencia szervezőitől az a kezdőtőke, amit sikeres rendezést követően tovább fogunk adni a következő rendező országnak.
- Megjelent a konferenciáról a hír az MTI honlapján.
- Október 28-án Zágrábban lesz a következő kétnapos európai IRPA vezetői találkozó, ahol be kell számolni az előrehaladásról.
 - A Scientific Committee megalakult.
 - A társszervezetekkel a megállapodások megkötése megtörtént.

Pesznyák Csilla megpályázott egy NAÜ továbbképzést. Ha oda megy, akkor Petrányi János egyedül képviseli a szakcsoportot.

- Szerződéseket megkötöttük az IRPA-val és a rendezvényszervezőkkel.
- A konferenciát hirdető prospektus újraindítása folyamatban van. Marketing anyagok készülnek.

Pesznyák Csilla javasolta, hogy több fórumon, konferenciákon is hirdetni kellene az IRPA'22-t. Ehhez a széles körben való terjesztéshez hasznos lenne egy általános előadás anyag.

Földi Anikó felvetette, az MTI híren alapuló közlemény magyar, angol nyelvű verzióban az OAH honlapon való megjelenésének lehetőségét. Petrányi János ígéretet tett a hír megfogalmazására.

Antus Andrea elmondta, hogy az IRPA Sugárvédelmi Szakcsoportra vonatkozó kérdőívét elküldte, amelyről megérkezett a visszaigazolás.

4. Hírsugár

Előterjesztő: C. Szabó István

79-es szám kiadása előkészítés alatt áll.

C. Szabó István jelezte, hogy a 79. szám kiadásához a következőket várják:

- A vezetőségi ülés emlékeztetőjét,
- Petrányi Jánostól rövid összefoglalást az IRPA ügyekről,
- A Magyar Fizikus Vándorgyűlésen elhangzott szakcsoport tagok előadásainak rövid összefoglalóját és személyes tapasztalatait.

Ehhez kapcsolódóan Pesznyák Csilla jelezte, hogy a BSc hallgatóknak nukleáris témakörben megtartott nyári iskoláról szándékozik egy rövid ismertetést írni.

A honlapról hiányzik a 78. Hírsugár. Katona Tünde kéri, hogy a szerkesztők

küldjék meg számára.

Földi Anikó javasolta, hogy ha nem is a mostani, de a későbbi számokban jelenjen meg hír a főbb jogszabályi változásokról, különös tekintettel a hamarosan kijövő rendeletmódosításokra.

5. SV-online

Előterjesztő: Pesznyák Csilla

Pesznyák Csilla elmondta, hogy a továbbképzésen nívódíjra jelentkező pályázóktól kérték, hogy készítsenek cikket az előadásukból, amit az SV-online-ban megjelentethetünk.

- Az 5 előadásból 3 cikk érkezett be. 2 cikk már a bírálaton átesett, felkerülhet a netre. Manga László cikkének bírálatát Pázmándi Tamástól várják. Tamás ígéretet tett, hogy napokon belül megküldi. Finta Viktóriától nem érkezett még cikk. Szűcs László felveszi vele a kapcsolatot.

Makovecz Gyula sem készítette még el a cikkét. Bujtás Tibor jelzi felé, hogy az Sv-online-ba várjuk a cikket.

- 2019-ben 2 szám fog megjelenni 5-5 cikkel.
- Szűcs László a radonos cikket kb. 2 hónap múlva tudja leadni.
- Taba Gabriella a szemdózis mérésről szóló cikket jövőre tudja vállalni.

6. Sugárvédelmi Mikulás program szervezése

Előterjesztő: Antus Andrea

Pesznyák Csilla egyéb elfoglaltsága miatt a rendezvényen nem tud részt venni. A program szervezését és lebonyolítását Antus Andrea koordinálja.

A Sugárvédelmi Mikulásra, a szakcsoport évzáró rendezvényére 2019. december 5-én 14:00-tól kerül sor.

Helyszín: OAH székház

(Katona Tünde megkéri hozzá a főigazgatói engedélyt)

Vendéglátás: Kovács Bernadett megkeresi a tavalyi büfét szolgáltató céget.

Program tervezet:

- Antus Andrea: Rövid beszámoló a 2019-es évről - 10 perc
- Megemlékezés Koblinger Lászlóról - 30 perc
Deme Sándort, András Andort vagy Pellet Sándort lehetne felkérni – Antus Andrea megkeresi az előadót
- Elekes Zoltán: Mágikus számok, nemes atommagok – 30-40 perc
A vezetőség megkérte Kovács Bernadettet, hogy keresse meg Elekes Zoltánt és kérje fel az előadás megtartására.
- Kötetlen beszélgetés

7. Egyebek

- A vezetőség elérhetőségét a Sugárvédelmi Szakcsoport honlapjára Katona Tünde felteszi, ehhez Antus Andrea megküldi az összegyűjtött adatokat. A Hírsugár szerkesztőknek is.
- Pázmándi Tamás beszámolt az EURADOS 7-es munkacsoportjának munkájáról: az ICIDOSE nemzetközi gyakorlat befejeződött. Az európai belső sugárterheléses esetek adatbázisának bővítését végzik.
- Az IM konferencia (a személyi dozimetriáról) április 19-24. között lesz. A hajdúszoboszlói továbbképzés 2020. április 27-tel kezdődő hétre való szervezésének lehetőségét, a szállás foglalás költségeinek szempontjából ELFT titkárság megvizsgálja.
- Petrányi János felvetette, hogy a 2020. május 11-15. között Szöulban megrendezésre kerülő nagy nemzetközi IRPA kongresszusra lehetőségeihez mérten esetleg biztosítson támogatást a Sugárvédelmi Szakcsoport fiatal tehetséges PhD hallgatónak. Ehhez azonban az absztrakt beküldési határideje igen közeli: szeptember 30. A támogatás az előzőhöz hasonlóan, 1/2 költség (pl.: repülőjegy) finanszírozásával valósulhat meg. Petrányi János ezzel kapcsolatban egy körlevelet fogalmaz meg.
- Taba Gabriella beszámolt róla, hogy a szemlencse dozimetriával kapcsolatos kérdőívet visszaküldte, azzal a kiegészítéssel, hogy ez nem jelent teljes, országos szintű felmérést, adatsort. Országos szintű felméréssel, annak eredményeivel nem rendelkezünk. Továbbra is kéri ennek megerősítését, amit Petrányi János fog megtenni.
- Petrányi János felhívta a figyelmet a Tudományok Fővárosa 2019 rendezvényre, amelynek szeptember 21-én az ELTE Lágymányosi Campus Északi tömb – Gömb aula és az előtte lévő park ad otthont.
- A vezetőség elfogadta és támogatta Pesznyák Csilla javaslatát, mely szerint szükségesnek tartja egy egészségügyi munkacsoport létrehozását az egészségügy területén felmerülő sugárvédelmi kérdések egységes kezelése, az előírások, az engedélyezési kérdések egységes értelmezése, az ezen a területen dolgozók munkájának segítése, a közös tapasztalatok átbeszélése, a terület sugárvédelmi helyzetének javítása érdekében. A munkacsoport megszervezésére Taba Gabriella kapott felkérést.

A következő vezetőségi ülések időpontjai:

- 2019. november 7. (csütörtök) 13:00
- 2019. december 5. (csütörtök) 13:00 – Sugárvédelmi Mikulás előtt

VEZETŐSÉGI TAGOK ÉS ÁLLANDÓ MEGHÍVOTTAK 2019

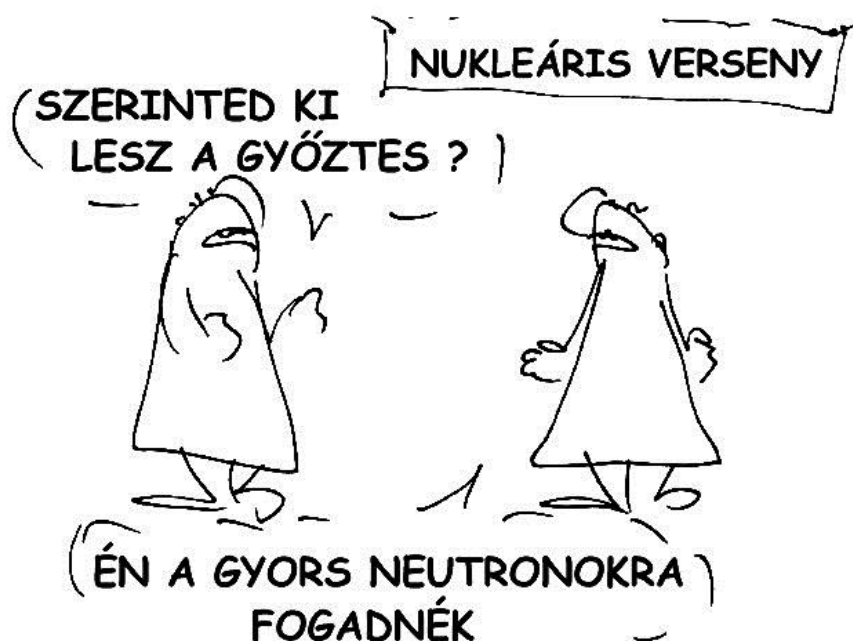
Név	Feladatkör	Munkahely	Telefon	E-mail
Vezetőségi tagok				
Pesznyák Csilla	elnök, Sv online szerkesztő	OOI, BME NTI	+36-30-318-9620	pesznyak@reak.bme.hu
Antus Andrea	titkár, IRPA és egyéb nemzetközi kapcsolatok	MVM Paksi Atomerőmű Zrt.	+36-75-507-579 36-20-258-1455	antusa@npp.hu
Pázmándi Tamás	EURADOS feladatok	MTA EK	+36-30-238-1367	pazmandi.tamas@energia.mta.hu
C. Szabó István	Hírsugár szerkesztés	MVM Paksi Atomerőmű Zrt.	+36-75-507-143	cszaboi@npp.hu
Déri Zsolt	Hírsugár szerkesztés	OAH	+36-70-199-1937	DeriZsolt@haea.gov.hu
Katona Tünde	PR, hírlevél és weboldal frissítés	OAH	+36-1-436-4926	katona@haea.gov.hu
Petrányi János	IRPA, ipari kapcsolatok	Gamma Zrt.	+36-1-205-5771	gamma@gammatech.hu
Földi Anikó	Középiskolások, jogszabályok	OAH	+36-1-436-4923	foldia@haea.gov.hu
Taba Gabriella	Egészségügyi terület	Semmelweis Egyetem Sugárvédelmi Szolgálat	+36-20-666-3769	taba.gabriella@semmelweis- univ.hu
Bujtás Tibor	Ipari terület	MVM Paksi Atomerőmű Zrt.	+36-75-508-360	bujtast@npp.hu

Név	Feladatkör	Munkahely	Telefon	E-mail
Szűcs László	Rendezvények, metrológia, szabványok	BFKH Metrológiai és Műszaki Felügyeleti Főosztály	+36-1-458-5911 +36-30-962-4063	szucs.laszlo@bfkh.gov.hu
Állandó meghívottak				
Elek Richárd	Weboldal frissítés	NNK Sugárbiológiai és Sugár-egészségügyi Főosztály	+36-30-627-6725	elek.richard@osski.hu
Deme Sándor	Hírsugár szerkesztés, SV online technikai szerkesztés	MTA EK,(nyugdíjas)	+36-30-398-1040 +36-1-395-6548	deme@aeki.kfki.hu
Solymosi József	Díjak, elismerések	Somos Alapítvány	+36-1-487-2477	Solymosi.Jozsef@uni-nke.hu
Pónya Melinda, Kovács Bernadett	Gazdasági ügyek, tagnyilvántartás	ELFT Titkárság	+36-1-201-8682	elft@elft.hu
Vincze Árpád	Sugárvédelem Online szerkesztés			avincze67@gmail.com

SUGÁRVÉDELMI SZEKCIÓ AZ ELFT MAGYAR FIZIKUS VÁNDORGYŰLÉSEN

A Sugárvédelmi Szakcsoport ez évben saját szekciót szervezett a Magyar Fizikus Vándorgyűlésen, amit Sopronban rendeztek meg 2019. augusztus 21–24. között. A Sugárvédelmi szekció szervezője Vincze Árpád volt, az üléselnök Pesznyák Csilla, szakcsoportunk hat előadást tartott az alábbi sorrendben.

1. Vincze Árpád: Atomerőművi blokkok sugárvédelmi tervezési kritériumai.
2. Pesznyák Csilla: Első európai nukleáris verseny középiskolások részére.

3. Elek Richárd: Az ionizáló sugárzások egyes alkalmazásai régen és ma.
4. Pócza Tamás: Modern sugárterápiás technikák.
5. Hirn Attila: A Pille fedélzeti termolumineszcens dózismérő rendszer az űrhajósok szolgálatában.
6. Fűri Péter: A légzőrendszer radon leányelemek bomlásából származó sugárterhelésének modellezése

Elek Richárd külön asztalt kért Kovács Bernadettól és Pónya Melindától, ahol bemutatott néhány sugárforrást és mérőműszert. Ezek között volt uránt tartalmazó pigmentekkel festett csempedarab, tórium tartalmú talpbetét, gázharisnya és szintén tóriumos „bioenergia” kártya is. Jó hangulatú érdeklődő társaság vette körül Ricsit és a bemutatott tárgyakat. Az előadásokat telt ház előtt tartottuk meg, ami igen csak meglepett bennünket, igazán nem számítottunk ilyen lelkes érdeklődésre. Rengeteg kérdést kaptunk, a meghirdetett időt több mint fél órával túlléptük, úgy, hogy ez által a közönség a saját ebédidejét áldozta fel.

**HOL KÉSTETEK ? MINDJÁRT
NYIT A BANK !**

**(EZ A FÉLESZŰ ELŐSZÖR
GÁZHARISNYÁT HOZOTT !)**

A soproni kirándulásunk összességében minden előadónak nagy élmény volt. Úgy tűnik, hogy komoly igény lenne a középiskolai fizikaoktatás keretében legalább néhány órában komolyabban elbeszélgetni energetikáról, atomenergiáról, orvosi alkalmazásokról, sugárvédelemről és ezek jövőjéről.

**(... ÉS ÍME A SUGÁRVÉDELMI
SZAKCSOPORT ASZTALA !)**

KOBLINGER LÁSZLÓ†

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy 2019. július 2-án, életének 73. évében elhunyt Dr. Koblinger László, az Országos Atomenergia Hivatal nyugalmazott főigazgató-helyettese.

Dr. Koblinger László a nukleáris szakma kiemelkedő hazai és nemzetközi egyénisége volt, a sugárvédelmi szakcsoport oszlopos tagja, 1980-1985-ig, mint a szakcsoport titkára tevékenykedett, majd 1985-1990-ig, mint elnök irányította a szakcsoport munkáját. A Magyar Nukleáris Társaság elnöke volt 1998-2000 folyamán.

Eredményes munkájáért Bozóky László-díjjal, Wigner Jenő-díjjal és az atomenergia biztonsága érdekében végzett példaértékű szakmai tevékenységének elismeréseként Prométheus-díjjal is kitüntették.

Az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoport vezetősége és a tagság osztoznak a család gyászában, tisztelettel és barátsággal emlékezve rá.

A Szakcsoport vezetősége

KOBLACRA EMLÉKEZÜNK

Koblinger Laci hirtelen halála mindenkit megrázott, így a Hírsugár szerkesztőit is. Mint szakcsoportunk volt elnökéről és volt titkárától méltóképpen meg szeretünk volna emlékezni. A szokásos nekrológot valahogy nem éreztük olyan koblacosnak, inkább azt választottuk, hogy a vele szoros kapcsolatban állt néhány kollégát megkértünk arra, írjon egy-egy történetet vele kapcsolatban vagy azt, hogyan emlékezik rá. Ezeket a kis írásokat adjuk most közre a beérkezésük sorrendjében.

Rónaky József

Koblinger Lacit a Magyar Rádió tenispályáján ismertem meg, kezdő KFKI kutatóként ott tanultuk a tenisz alapjait. Nálam is ügyetlenebb volt, de egyénisége, kedélye, humora lenyűgözött. Sok évvel később találkoztunk újra, akkor az OAH-ban ma is használt terjedésszámító számítógépes programot, a SINAC-ot közösen találtuk ki, és ő megcsinálta. Amikor az OAH-ba kerültem vezetőnek, Lacit már ott találtam, az EU csatlakozással foglalkozott. Ragaszkodott hozzá, hogy főosztálya neve EU csatlakozási és elméleti sugárvédelmi főosztály legyen. Ördögh József nyugdíjba vonulásakor magától értetődően lett az Általános Nukleáris Igazgatóság vezetője. 2010-ben az EU elnökség bonyolult nukleáris feladatait oldotta meg kiváló nyelvtudással, erélyes, de kompromisszum kész tárgyalási módszerével és sajátos humorával. A zene volt a hobbija, magas színvonalon, de érthetően mesélt hangverseny élményeiről. Díjai (Wigner Jenő díj, Bozóky László díj, Prometheus díj) jelzik, hogy a szakmai közösségek is elismerték tehetségét és eredményeit.

Deme Sándor

Van néhány érdekes párhuzam kettőnk életútjának kezdeti szakaszában. Laci nálam 10 évvel fiatalabb volt. Mindketten villamosmérnökként végeztünk, de mindketten "elfizikusodtunk". Ezt jelzi, hogy fizikai tudományok kandidátusi címét azonos életkorban, 32 évesen szereztük meg. De talán még érdekesebb párhuzam volt a munkahelyi kezdésben. Mindketten ugyanannak az ipari kutatóintézetnek ugyanazon főnökénél kezdtük és mindketten nyolc hónapos ottani munka után kerültünk a KFKI-ba. Aztán elváltak útjaink, Laci az OAH-hoz került magas beosztásba, de ez kapcsolatunkat nem befolyásolta. Utolsó együttes szereplésünk az volt, hogy Paks2-nél egy nagyobb szakmai feladatot ketten közösen vállaltunk el, de a közös munkára már nem került sor.

Laci a számítástechnikában nagyon magas szintre jutott el, amint mondta, ő már a szimuláció szimulációjával kezd foglalkozni. Kicsit értetlenkedve néztem rá, erre elmesélt egy példát. Az izraeli hadseregben nagygyakorlat van. Kohn őrnagy maga elé citálja Grün szakaszvezetőt. Az őrnagy kérdőre vonja a szakaszvezetőt: hogy mertek átmenni egy hídon, amin egy tábla volt, hogy "felrobbantva". A tizedes rámutatott a mellén lévő táblára, amin ez állt: úszunk!

Balásházy Imre

Egyetem után doktori ösztöndíjasként kerültem a KFKI-ba 1980-ban. Fehér Pista volt a témavezetőm, de doktori témámat a nálam 10 évvel idősebb Koblinger Laci javasolta Pistának. Laci ugyanis egy külföldi konferencián – 1979-ben – összeismerkedett egy komolyzene rajongóval, aki majdnem zongoraművész lett, de aztán végül a fizikus szakot választotta. Ő volt a Lacival közel egykorú Werner Hofmann a Salzburgi Egyetemről. Már e konferencián elhatározták, hogy keresnek egy közös kutatási témát. László a Monte Carlo módszerekhez értett, Werner meg a tüdő biofizikájához. Így született meg a Sztochasztikus Tüdőmodell gondolata. Az együttműködésükből mind a mai napig tartó jó barátság alakult ki, amit több

száz közös publikációjuk is fémjelzett. Mindkét munkahelyen, sőt aztán a világban több helyen, a Sztochasztikus Tüdőmodelljük továbbfejlesztéséhez és alkalmazásához kutatócsoportok csatlakoztak, a modell számos pontban ma is a legflexibilisebb és legpontosabb aeroszol depozíciós, tisztulási és dozimetriai tudómodell. Amikor most Wernert értesítettem László elhunytáról, visszaírt, hogy az egyik legjobb barátját veszítette el. Laci humorával és anekdota mesélésével még a legszárazabb megbeszéléseket és konferenciákat is fel tudta pezsdíteni. László minden előadásán megnevettette a hallgatóságot, idehaza is és külföldön is. Ebben Laci egyedüli volt.

Andrási Andor

Koblinger Lacit akkor ismertem meg, amikor az egyetemi éveit követő első munkahelyéről menekülve a KFKI Sugárvédelmi Főosztályán kötött ki. Mindjárt közvetlen kapcsolatba kerültünk, minthogy az én csoportom tagjait erősítette, hogy aztán évtizedek elmúltával engem, mint beosztottját kelljen elviselnie. Szakmai kapcsolatunkon kívül, ami összehozott bennünket, az a komolyzene iránti rajongás. Sokat élcelődtünk egymással, minthogy őszinte megvetéssel tekintett az általam kedvelt barokk és klasszikus muzsikára, magasztalva a kortárs zene szépségét. E tekintetben kezdetben még Gustav Mahler volt nála a favorit, amit később az általam élvezhetetlen Lutoszlavszki és Kurtág szerzeményei váltottak fel. De kapcsolatunk az idők folyamán még sokrétűbbé vált. Miután második házasságát követően lakását kinötte, én voltam rá a vevő, így szerevén önálló lakást a nőülés előtt álló fiam számára. A történet néhány év múltán megisméltődött, amikor Laci családjával ismét továbblépett, lehetőséget teremtve számomra, hogy most ezt a lakását is megvegyem, ezúttal a lányom számára. Aztán megint múltak az évek és a nagy meglepetés csak ezután következett, amikor is zavartan hozta tudomásomra, hogy az unokahúgomat kívánja, sorban a harmadikként, feleségül venni. Így azután még a családunk tagjává is avansált. Szóval, az évek hosszú sora alatt volt alkalmam őt megismerni. Jó kedélyű, jellegzetes humorú ember volt, mint afféle piknikus alkatú személyiséghez illik. Tipikus városi embernek vallotta magát, szent borzalommal tekintvén azokra, akik hegyet mászni, kirándulni szeretnek. Élete utolsó szakaszában, ezen a téren is engedett az elveiből. Közismert volt az édességekhez fűződő vonzalma, amellyel kapcsolatos önkorlátozást, amelyre egészségi okokból kényszerült, élete végéig nehezen viselte. Rendre talált is valamilyen kibúvót, pedig a szíve ezt nehezen tolerálta. A szív katéteres vizsgálatait követően tréfásan kérkedve rendre azzal büszkélkedett, hogy ő nagyobb biztonságban érezheti magát, mert tudja mi van belül, ellentétben az olyan halandókkal, akik azt nem tudják. A végeredmény sajnos mégsem őt igazolta.

Pálfalvi József

1970. októberében jelent meg László a KFKI reaktor épület 304-es szobájában, Ez volt a Dozimetriai Kutatócsoport főhadiszállása, immáron 4 fővel. A főnök, Makra Zsiga, csábított oda mindnyájunkat. A szerepek hamar kialakultak. Lacira a számolgotások, a többiekre a méricskélésekkel tarkított módszerfejlesztés hárult. Ketten Lacival együtt, a neutron dozimetriával kezdtünk ismerkedni. Laci szerint a

termikus neutronok pirosak, a többi meg kék színben tündököl. Ez nekem azóta is így van. Aztán hazardíroztunk, a Monte Carlo módszer gyakorlati megvalósítását a plexi korong lábbal történő kapuba juttatása jelentette, míg az orosz rulettet tixo pörgetéssel demonstráltuk, nehéz volt! (Mindkét eszközt őrzöm.) Sok közös munkánk közül nehéz egyet kiemelni, de talán az elliptikus, vízzel töltött fantom belsejében kialakuló neutron tér számolgatása és mérése volt a kedvenc témánk. Ezzel, NAÜ támogatással sokat utazgattunk együtt, például Drezdába, a műszaki egyetemre többször is. Éppen ebéidő volt, kimentünk egy közeli étteremhez, reménykedve. Már sorállás volt, az étterem zárva, mindenki békésen ácsorgott, amíg beengedtek. A zord pincérek, tán ketten voltak, asztalhoz ültettek és eltűntek, vártuk, hogy felveszik a rendelést, de semmi nem történ jó ideig. Laci a szomszéd üres asztalnál felfedezett egy étlapot, el is vette, hát ebből lett a botrány, mert kérem a vendégnek az tilos. Nos, büntetésből aznap nem kaptunk levest, nem mentünk oda többet. Persze az NDK-s időkben máshol sem volt másként. Drezdában Lacinak egy dolog nagyon tetszett. Ez pedig a meissenai porcelán fal az Elba partján, ahol Erős Ágost szász fejedelem éppen lovát ugratja és eltipor egy szál nyiladozó liliumot. Ha valaki arra jár most is megnézheti. Tán ez ihlette az antialkoholista Lacit arra, hogy megigyunk egy jó korsó sört és elmenjünk a Zwingerbe. Fiatalok voltunk, azt hittük, hogy ez örökké így tart....

Szlávik Ferenc: *Koblinger László, a tarokk-virtuóz*

Mint éles eszű, a dolgok lényege iránt érdeklődő diákot ismertem meg Koblinger Lászlót (KL-t), aki a BME-n tartott óráimon kitűnt okos kérdéseivel és kommentárjaival. Egy alkalommal a kicsengetés után valamit még tettem-vettem a katedrán; s felpillantva mit látok: a terem a terem túlsó végén kártyacsata zajlik, s éppen KL oszt. Odamentem, s megtudtam, hogy tarokk-partizhoz kibicelhetek. (Ezen azért döbbsentem meg, mert a négyszemélyes tarokk csak az 1900-as évek első harmadáig-feléig volt népszerű Magyarországon, majd gyorsan feledésbe merült. Elvértve később is játszották még, ahol 1-1 idős játékosnak köszönhetően születtek, működtek tarokk-partik. Ám azt álmodni sem mertem, hogy az 1960-as esztendőben mérnökhallgatók ápolják ezt a - szórakozást nyújtó s a kombinatív készséget igénylő/fejlesztő - hagyományt.)

Ha jól emlékszem, 1985-ben jött létre az a tarokk-csapat, amely három kiemelkedő tudósból plusz belőlem állt. A kétezredik év legelején hirtelen elhunyt egyik professzor tagunk, s javaslatomra a korelnök meghívta KL-t "negyediknek". Azóta ebben az összetételben havonta jöttünk össze doyen-ünk lakásán. KL kitűnő játékosként bizonyult. Tudott szerényen nyerni és ha úgy adódott - mivel a lapjárás szerencse dolga - elegánsan veszíteni is. Számos szép partiban mutatta be stratégia-alkotó képességeit és azt, hogy valóban vérbeli kártyás ő, a feledhetetlen "XXI-fogások"-nak (:a tarokk-játék legizgalmasabb eseményeinek) szenvedélyes harcosa.

A mi kvartettünk összejövetelein gyakran pihentek a kártyalapok. Olykor könnyed csevegésekre, máskor mélyebb elemzésekre került sor: néha fizikai vagy matematikai, de többnyire kulturális (szépirodalmi, filozófiai, zenei, történelmi,

futurologiai) élmények és problémák színesítették a zöld posztóval borított asztalt. KL ezeknek mindig aktív résztvevője, gyakran kezdeményezője volt, kivált ha a téma a klasszikus zenével volt kapcsolatos. Ő fantasztikusan gazdag ismeretanyaggal és bámulatos ízléssel rendelkezett a klasszikus zene kincsestárát illetően, a "Bach-korszak" végétől kezdve, a kortárs zenét is beleértve, az európai hangszeres és vokális művek szinte teljes területén. Gyakran járt hazai és külföldi koncertekre, s legemlékezetesebb élményeiről kártyapartnereinek is beszámolt. Mindig a rá jellemző derűs szerénységgel "ítélkezett".

Végezetül ide kívánczok KL kifogyhatatlan humorának felidézése, amellyel bearanyozta a tarokk-összejöveleteket. Remek asszociációs készségével rögtönzött meglepő, sziporkázó szójátékokat. Országos, sőt nem ritkán nemzetközi súlyú hivatali gondjait a kapun kívül hagyta, "csak a derű óráit" hozta a kártyaasztalhoz.

Kedves KL, KobLac, drága Laci! Váratlanul, "bemondás" nélkül adtad elő (tarokknyelven szólva) ultimódat. Sajnos, bármennyire szeretnénk, ezt nem lehet megkontrázni.

Lux Iván: *Lacival a véletlen rejtélyes útjain.*

E visszaemlékezésre az jogosít fel, hogy Lacival kezdő kutató korunk óta sokszor összefonódó és a szomorú befejezésig tartó párhuzamos életutat jártunk be.

A közös történet 1971-ben kezdődött, amikor Szatmáry Zoli (az akkori KFKI Reaktorfizikai Osztály vezetője) úgy döntött, hogy a világszerte használt O5R Monte Carlo kódra szükségünk van és adaptálni kell a KFKI ICL-1905 típusú számítógépére. (Ennek akkori technikája és mechanizmusa a mai számítástechnikai fejlettség mellett oly mértékben hihetetlen és anakronisztikus, hogy meg sem kíséreltem bemutatni, bár egy jó tollú író nagyon szórakoztató írást faraghatna belőle.) Minthogy mind Lacinak (fotonok), mind nekem (neutronok) volt némi kis múltunk a Monte Carlo részecsketranszport módszerekben, adódott, hogy az adaptálást csináljuk közösen. A feladatot 1973-ra sikeresen végrehajtottuk, a kor szokásának megfelelően elkészült a programdokumentáció egy közös KFKI-riport formájában és ez a közös munka képezte az alapját a későbbi kutatásainknak és egy könyvnek, amit valószínűleg mindketten életünk fő művének tekintettünk (I. Lux and L. Koblinger: Monte Carlo Particle Transport Methods: Neutron and Photon Calculations, CRC Press, Boca Raton, 1991.) A könyvről sokat lehetne mesélni [bár kérdés, hogy az olvasót is annyira szórakoztatná-e, mint az író(ka)t], de csak néhány apró élményt idézek fel.

Laci írta le a módszer alapjait, köztük a különféle mintavételezési technikákat. Ma is az akkor érzett ámulattal tekintek arra a módszerre, amit a fotonok ütközés utáni energiáját leíró Klein-Nishina-formula mintavételezésére dolgozott ki. Bár nem emlékszem pontosan, de lehet, hogy ez adta meg a végső lökést ahhoz, hogy belevágjunk a könyv megírásába.

A másik momentum olyan igazi KobLacos: a magányos testekből kiszökő részecskék Monte Carlo kezelésére alkalmazott technikák taglalása során szükségesnek tartott egy lábjegyzetet az alábbiak szerint: „*The author of this*

paragraph (L.K.) admits that, of these two physically fictional but very fruitful models he can more easily imagine the system immersed in an infinite sea of vacuum than covered by an impenetrable absorber”.

Most is előttem van az a kép, ahogy Laci kicsit előre dőlve ül egy fotelban, egyik keze a karfán, másik az asztalon könyökre támasztva és három ujját kissé széttárva magyarázza a mindenkori témát (természetesen néhány anekdotát is beleszőve).

Közös múltunk a véletlen rejtélyei okán az Országos Atomenergia Hivatalban folytatódott. A Hivatal két feléért voltunk felelősek kevés interferenciával, de a vezetői értekezletek és a hivatalos megjelenések során sokszor kellett egymás szavába vágnunk, vagy egymás szavát folytatnunk. Nehéz elhinni, hogy a következő éves hivatali baráti találkozón már nem lesz több történet sem a tarokkpartikról, sem a kulináriáról.

Osvay Margit

Laci aranyos, nem unalmas férfi volt női szemmel. Őszintesége, szórakoztató, (de nem cinikus!) humorba ágyazott vélemény nyilvánítása maradandó élményeket adott.

Becsületos jobb oldali ember volt, a hölgyek tisztelője, a női egyenjogúság híve, nem beszélve kimagasló tanári tehetségéről. Élmény volt előadásainak hallgatása. A legbonyolultabb szakmai kérdéseket is érthetően, egyszerűen adta elő.

Szerette az „a la carte” éttermet a KFKI-ban, régebben mondta, hogy azért jár oda ebédelni, mert életében ez az egyetlen szabadon választható lehetősége, a többi már be van rendezve... Jó volt vele beszélgetni, az MTA Atommag- fizikai Bizottság tagjaiként vettünk részt az üléseken.